

NATIONELLT CENTER
för RETT SYNDROM & NÄRLIGGANDE DIAGNOSER

Art så klart

Konsten att assistera bild, färg och form

Prova att guida till upplevelse, utforskande av färg och form och stödja förmågor för att påverka och delta. Här delar vi med oss av 25 bildövningar. Det är bildövningar och tips till ett gemensamt bildarbete tillsammans med en person med omfattande flerfunktionsnedsättning.

Inledning

Prova att guida till upplevelse, utforskande av färg och form och stödja förmågor för att påverka och delta. Här delar vi med oss av 25 bildövningar. Det är bildövningar och tips till ett gemensamt bildarbete tillsammans med en person med omfattande flerfunktionsnedsättning.

DEN HÄR TEXTEN vänder sig till dig som ska assistera och guida. Vi har valt att kalla det ”en med en” för att lyfta att bildövningarna är något ni gör tillsammans. Det finns många aktiviteter som kan användas till upplevelser, glädje och utveckling. Skapande aktiviteter, kan vara ett sätt. Det kan innebära att utforska bildvärlden genom att gemensamt möta färg, form, struktur, temperatur, tempo, rörelse och resultat. För att göra det möjligt för personer med omfattande flerfunktionsnedsättning att delta i bildarbete behövs motivation, individuell assistans, kreativa idéer, kunskap, lämplig lokal, hjälpmedel och material. Med enkla medel och med eget engagemang kan du som assisterar först prova på att göra bildövningarna, utvärdera, anpassa och därefter guida den du assisterar att ta del i bildarbete på bästa sätt. När det finns bildlärare, bildterapeuter, konstterapeuter eller pedagoger att engagera i arbetet för att tillgängliggöra kreativa aktiviteter som bildarbete vill vi även uppmana dig att kontakta dem.

DE BILDÖVNINGAR som föreslås är enkla och utvecklade efter egna och andras idéer via praktiskt arbete, litteratur och webbsidor. Några av bildövningarna har vi även använt oss av i arbetet med att utreda aktivitetsförmågor under specialistutredningar på Nationellt Center för Rett syndrom och närliggande diagnoser. De 25 bildövningarna har prövats i och utvecklats utifrån ett pilotprojekt; brevkursen ”Färg & Form”.

Bildövningarnas syfte

- » **ATT FLER PERSONER** med flerfunktionsnedsättning erbjuds och ges möjlighet att uppleva och delta i ett gemensamt bildarbete – en med en.
- » **ATT FÅ GÖRA NÅGOT** kreativt och förhoppningsvis kul tillsammans.

- » **ATT PERSONER I ALLA ÅLDRAR** får uppleva, utforska och påverka via ett gemensamt och assisterat bildarbete.

Bildövningarnas mål

- » **ATT PERSONER FÅR** upplevelser av material, bildprocess, dialog och resultat. Det skulle kunna ge glädje för stunden, ökad erfarenhet/kunskap och stimulans till fortsatt utveckling.

Bildövningarnas målgrupp

- » **BILDÖVNINGARNA HAR** främst prövats och utvecklats för vuxna personer med omfattande flerfunktionsnedsättning och personer i deras nätverk, exempelvis assistenter.

Att assistera i ett gemensamt bildarbete

BÄSTA FÖRUTSÄTTNINGEN för att assistera bildarbete är att känna den du assisterar väl och att ni gillar att göra något lekfullt och roligt tillsammans. Någon större erfarenhet av att arbeta med färg och form är inte nödvändigt men om du själv inte tycker att det är roligt är det bättre om någon annan assisterar i bildaktiviteten. Även om bildövningarna är enkla att förstå genom att bara läsa sig till utförandet är det bästa för dig som ska planera, förbereda aktiviteten och förbereda personen själv, leda och assistera även har tid att först testa bildövningarna på egen hand. Att prova själv ger dig upplevelser av vad varje bildövning och bildprocess kan innebära och resultera i. Med den erfarenheten kan du vid behov anpassa bildövningen än bättre till den du assisterar och det underlättar även kommunikation inför och under hela bildprocessen.

Om att prestera

ATT VARA MED OCH göra är en form av resultat, likväl som det slutliga resultatet. Det finns en tradition att bedöma andras bildskapande eller bedömas. Det finns även en tradition av att försöka se vad något föreställer eller ett tyckande om hur likt någons teckning eller bild är av verkligheten. De bildövningar vi lanserar är tänkta till lust och nyfiken lek och handlar inte om prestation eller duktighet. Det hindrar inte att abstrakta färg- och formresultat kan visas upp och glädjas åt. Att ”jag har gjort” är viktigt och det är även viktigt för många att få visa upp det man gjort.

Förberedelser

- » **BÖRJA MED ATT** inventera vilka resurser som finns. Använd dig av allt som tidigare fungerat bra och tillför det nya som kan behövas.
- » **ANVÄND PERSONENS** kommunikationshjälpmedel och ge tid för respons både inför, under och efter en bildaktivitet.

Material

- » **TA VARA PÅ PAPPER** och kartong som oftast bara slängs för återvinning. Baksidor på kollegieblock, pizza eller tårtkartonger, förpackningar från pasta, kasserade kuvert, tapetrullar, veckotidningar, äggkartonger osv.
- » **NÅGRA PAPPERSARK** som suger upp vätska ex växtpapper eller akvarellpapper kan vara bra men det räcker långt med returmaterial och med några meter vit eller ofärgad (brun) makulatur (pappersrulle på metervara).
- » **PLASTBRICKOR, PLASTBURKAR** och glasburkar, sax, tejp och lim behövs ibland.
- » **HUSHÅLLSPAPPER OCH PAPPERSÄCK** för spill, (torka först bort överbliven färg med papper från bordsytan och redskap innan de tvättas av med såpvatten).
- » **FÖRKLÄDEN, GÄRNA** stora skjortor som tas på bak och fram, de skyddar bra.
- » **FLYTANDE GIFTFRI** täckfärg i plastflaskor exempelvis en röd, gul, blå, vit och svart färg.
- » **VATTENFÄRGER**, exempelvis tempera färgpuckar.

- » **MÅLARREDSKAP**. Det går att måla med handen eller med en svamp, en bredare pensel, en disktrasa, en paperstuss mm.

Lokal

- » **EN BILDSAL** eller ateljé är lämpligast men det brukar gå bra att jobba i ett kök också.
- » **BORD, ARBETSYTOR**, arbetsstolar och kommunikationshjälpmedel efter behov.
- » **PLATS ATT VISA** eller för att hänga upp bilder på, att återkomma till och prata om.

Dokumentation

- » **PLANERA HUR DU VILL** samla erfarenheterna i skrift. Fundera på hur kommunikationen inför, under och efter bildarbete kan utvecklas. Samla erfarenhet av hur den som du assisterar reagerar och responderar under varje tillfälle med bildarbete. Samla erfarenheterna av genomförda bildövningar, utveckla dem och prova även nya.
- » **ATT FILMA ELLER** fotografera i stunden är ett bra redskap för att se tillbaka på vad som skedde under bildövningen så som respons, behov av anpassning mm.

Bildarbetets potential

FÖR MÅLGRUPPEN PERSONER med omfattande flerfunktionsnedsättningar finns det sparsamt med färdigutvecklat material för ämnet bild, bildarbete eller bildterapi och området är sparsamt beforskat. Undervisning och material för att rita och måla ges främst under förskole- och skolålder. För vuxna i vår målgrupp som har stora svårigheter att själv ta initiativ, kommunicera, vidröra, greppa, föra redskap eller applicera färg mm. finns det få publicerade artiklar. Om skapande aktiviteter som bildarbete eller bildterapi med individuell assistans erbjuds i Sverige idag, exempelvis på daglig verksamhet, har vi inte någon samlad bild av. Troligen erbjuds nog bildarbete för ett fåtal vuxna personer med omfattande funktionsnedsättning men vi hoppas att intresset kommer att växa.

Några övriga tips och länkar

[Erfarenheter av bildarbete i utredning av aktivitetsförmåga vid Rett syndrom - Nationellt kompetenscentrum anhöriga \(anhoriga.se\)](#)

NKA 2018, presentation: Åsa-Sara Sernheim, Nationellt Center för Rett syndrom och närliggande diagnoser.

[Färg och form - Förvaltningen för kulturutveckling \(vgregion.se\)](#)

Klangfärg i Västra Götaland har fina kortfilmer om kreativitet och anpassning av material samt tips på skapande aktiviteter.

[Danvikstulls Dagliga verksamhet visar filmer från sin verksamhet.](#)

Ett exempel med bildarbete är när Röda gruppen berättar och visar hur de gör en hund i papper-maché.

[Konstskolan LINNEA Konstskolan Linnea i Stockholm, verksamheten vänder sig till personer med diagnos inom autismspektrumtillstånd/lindrig intellektuell funktionsvariation och med rätt till insats enligt LSS.](#)

Deras verksamhet riktar sig till personer med förmågor att mer självständigt utföra och skapa men deras verksamhet kan inspirera oss att utveckla möjligheter även för personer med stort assistansbehov att delta i bildarbete, en till en. På deras hemsida finns även länkar till många andra spännande verksamheter.

BÖCKER TILL INSPIRATION för bildskapande finns det många av. Du kan gå till biblioteket och själv välja de som passar. Det kan exempelvis vara; *Olika avtryck: konstnärligt kreativt skapande oavsett funktionsförmågor* av Karin Bohlin Hogen och Lotta Lundgren eller *Lusten att skapa* av Elisabeth Skoglund. Även bilderböcker och barnböcker som *Castor målar* av Lars Klinting eller *Små människor, stora drömmar. Frida Karlo* av författare Maria Isabel Sanchez Vegara kanske är något ni gillar.

Bildövningar

Vad roligt att du vill se om det här är något för er! Bildövningarna kan göras i den ordning det passar er. Först några generella saker att ta hänsyn till oavsett bildövning. Använd dig av det vi kallar för omgivningsfaktorer som miljö, föremål/saker och person. Använd dessa faktorer på bästa sätt efter hens behov.

NÅGRA EXEMPEL att tänka på och utgå ifrån:

- » **VAL AV BILDÖVNING**, rum och placering av möbler och utrustning
- » **VAL AV ARBETSSTÄLLNING**, arbeta stående, sittande eller både och
- » **PLANT ELLER LUTANDE** underlag, närhet till material och färg
- » **VAR ÄR BÄSTA PLATSEN** för dig att assistera hen, behöver du variera
- » **BEHÖVS HJÄLP ATT** greppa eller att röra armarna, ge handgripligt stöd under hens underarm och hand.
- » **VILKA HJÄLPMEDEL** kan behövas
- » **TIDSÅTGÅNG, PAUSER**. Hur länge kan det vara intressant för hen att hålla på.

Bildövning 1

Gör avtryck med hand/händer som redskap

- » Tumavtryck
- » Pekfingertryck
- » Knuten hand, tryck
- » Handflata, tryck

Material

- » Papper & flytande täckfärg
- » Alternativt vattenfärg s.k. tempera block men det blir då lite blaskigare tunnare avtryck

Syfte, anpassning och variation

- » Att känna, göra/trycka och se. Hand och fingrar som redskap. Upprepning av rörelse och avtryck.
- » Plasthandske om hen har obehag av kletig färg. Vänd och vrid på papperet, se på håll och prata om vad era avtryck kan likna, förstärk ev. detta med linjer eller färger.

Bildövning 2

Gör coola bilder

- » 1. Frys isbitar med karamellfärg + vatten. Gör gula, blå och röda isbitar.
- » 2. Måla med isbitarna på papper som suger upp vätska, ex akvarellpapper, tjocka servetter.

Material

- » Akvarellpapper
- » Karamellfärg + vatten
- » Formar till isbitar
- » Frysbox

Syfte, anpassning och variation

- » Känna, uppleva temperatur/kyla och se hur isbitar minskar i storlek, smälter och färgens färd på papperet.
- » Glasspinnar kan frysas in i isbitarna om redskap till att föra isbitarna runt på papperet behövs. Använd större plastförpackningar om ni vill göra stora isbitar. Om ni efter infrysningen strör salt på isbitarna, smälter isen snabbare. Även en plastpåse med varmt vatten kan påverka isklumpens form och storlek.

Bildövning 3

Go Bananas

- » 1. Skala, dela, skär frukter som: banan, mandarin, ananas, passionsfrukt, äpplen, kiwi osv och bygg smakfulla eller fruktansvärda bilder. Kanske blir det monster.
- » 2. Fotografera era bilder

Material

- » Frukt
- » Skärbrädor
- » Potatisskalare
- » Knivar (ej vassa)

Syfte, anpassning och variation

- » Att använda oväntat material i syfte att skapa. Att få leka med maten, känna struktur och göra figurer.
- » Förståelsen för att ni ska göra bilder eller skulpturer av frukt eller mat kan underlättas av att ni inte jobbar i köket. Frukt och bär kan vara lämpligt om hen också smakar på skapar material. Spagetti, makaroner i olika former eller grönsaker kan också fungera.

Bildövning 4

Sockersöta målningar

- » 1. 1 dl vatten + 2 dl strösocker, värm och rör om tills sockret har smält, låt svalna något.
- » 2. Måla med sockerlösning först och tillsätt sedan färg, droppa med pensel, svamp eller pipett.

Material

- » Papper
- » Socker + vatten
- » Vattenfärg s.k. tempera block/färgpuckar

Syfte, anpassning och variation

- » Målning med "osynlig" blöt massa för att sedan se den effekt som droppar av färg ger. Bilden förändras tills den torkar. Ytan blir hårdare.
- » Droppa färg på sockerlösningen med händerna eller variera er och prova med pipett, öröntuta, visp.

Bildövning-5

Kul-målning

Bricka med kanter eller en pappkartong med kant.

- » 1. Lägg i ett papper
- » 2. Klicka i en färg
- » 3. Lägg i en kula
- » Hjälpt kulan att komma i rullning så att...

Material

- » En kula eller något annat som rullar bra
- » Pappkartong/bricka
- » Papper
- » Flytande täckfärg, rör ev. i lite extra vatten

Syfte, anpassning och variation

- » Att måla med hjälp av rörelse av underlag/papper och något föremål som kommer i rörelse. Tvåhandsaktivitet eller större rörelser med hela bålen.
- » Kulor i olika storlekar kan sättas i rullning. Plastbilar, glasflaskor mm. kan sättas i rörelse.

Bildövning 6

Puffy Paint pös-målning

2/3 kaffekopp med vetemjöl

2/3 kaffekopp med salt

2/3 kaffekopp med vatten

- » 1. Blanda samman
- » 2. 1 tesked med flytande färg för målning, rör ihop. Stoppa varje färgsmet i varsin 1 liters plastpåse, klipp ett mkt litet hål... droppa eller tryck ut färg.

Material

- » Vetemjöl
- » Salt
- » Vatten
- » Flytande täckfärg
- » Kaffekopp eller dl mått
- » Pappkartong
- » 1 liters plastpåsar

Syfte, anpassning och variation

- » Att få jobba direkt och påtagligt med färg och med möjlighet att greppa om färgen med den finmotorik man har.
- » När färgen torkar pöser den upp och blir sedan hård. Det behöver vara en stadigare pappkartong eller wellpapp att droppa och måla på. Färgen går även att måla med pensel eller med fingrarna.
- » Puffyfärg kan smetas ut med redskap som träslev, visp eller slickepott.
- » Det går bra att strö glitter över färgen eller pilla dit pappersspill från en hålslagare innan färgen torkat.

Bildövning-7

Skummålning

För er som inte räds kladd, stora rörelser och att ta ut svängarna. Måla på papper eller brickor. Lek och fota om ni vill ha kvar bilder som ni gör.

- » 1. Experimentera, måla med händer eller redskap

Material

- » Rakkräm på sprayburk
- » Vispgrädde på sprayburk
- OBS! Ätbart material är bäst ifall hen ofta för händerna mot ansikte/mun

Syfte, anpassning och variation

- » Upplevelsebaserad bildövning, skum som går att känna på, forma, föra.
- » Spegel och se sig själv måla kan vara roligt. Att vara två som målar på var sin sida av en glasruta likaså.
- » Alternativ: Chokladsås på plastflaska, vaniljsås, Yoghurt, sylt. Ketchup, senap.
- » Plasthandske om kladdigt ogillas

Bildövning 8

Prickbilder, abstrakt eller föreställande

Försiktigt minimåleri.

- » 1. Örontopps mm.

Material

- » Flytande täckfärg eller tempera block.
- » Örontopps och A5 papper.

Syfte, anpassning och variation

- » Att få göra små bilder av små prickar eller små streck.
- » Ta andra små redskap eller saker som det går att trycka/måla prickar med.
- » Fundera på vad som kan vara prickigt, exempelvis:
 - » Förbered röda halvcirklar och gör flugsvampar eller nyckelpigor.
 - » Förbered en vit häst och måla Pippis häst prickig.

Bildövning 9

Papperscollage, abstrakt

- » 1. Tag reda på vad en Amorf är.
- » 2. Riv ut dessa, gärna i olika färger.
- » 3. Gör bilder, klistra upp eller lägg bara ut former och fotografera resultatet.

Material

- » Returmaterial
- » Veckotidningar
- » Lim
- » Papper

Syfte, anpassning och variation

- » Att upptäcka en form som sällan beskrivs. Det är vanligare att benämna och jobba med exempelvis cirkel, kvadrat och trekant.
- » Här finns inga ramar eller begränsningar, allt blir bra, allt är rätt.

Bildövning 10

Picasso-porträtt

- » 1. Klipp ut ögon, öron, munnar och näsor, klipp kantiga bitar (förbered, det kan ta tid att hitta bra bilder, dvs. lite större ögon, näsa, mun, öron).
- » 2. Sortera ansiktsdelarna för sig i högar och vänd sedan bilderna upp och ner om ni vill få ett slumpmässigt urval.
- » 3. Använd er av en räkneramsa eller en sång och peka, lek er fram, gör egna regler tills ni har det ni behöver för att skapa ett Picasso-porträtt. Jobba i större format. Limma ert bildcollage på ett papper.

När bilden torkat kan det kanske passa med konturer i svart tusch.

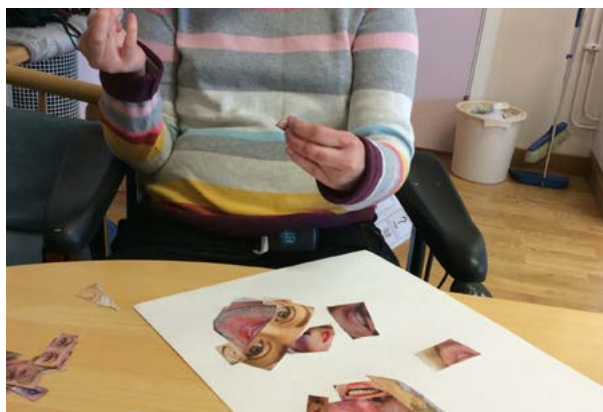
Material

- » Veckotidningar
- » Papper
- » Lim
- » Sax

Georges Braque och Pablo Picasso utvecklade en egen stil, kubismen. Titta på några av deras bilder.

Syfte, anpassning och variation

- » Att få leka med ”öga, öga, näsa, mun” och se hur många möjligheter det finns att skapa ett ansikte, ett porträtt. Syfte är också att uppmärksamma och se på Picassos eller andra kubisters porträtt.
- » Hjälpsax eller sax på ställning kan underlätta.
- » Fotografier på hen själv eller på någon annan bekant person kan klippas itu och fogas samman på nya sätt.

Bildövning 11

Land Art

Konst på marken eller natur konst.

Gå ut och se vad som finns att nyttja, för en stund. Vanligtvis gör man konst och bilder på plats i naturen, av och med det som finns till hands. Om du har gjort ett sandslott någon gång eller en snölykta så kan man säga att du provat på Land Art.

- » 1. Allemansrättens lagar gäller även för konstnärer.
- » 2. Sten, pinnar, blad osv.
- » 3. Jobba fritt efter det ni hittar, lek, forma, fota. Känns det svårt så använd ett tema, exempelvis ordet glädje eller ett färgtema.
- » 4. Prova att jobba ”platt” på marken eller på ett bord utomhus.

Material

- » Naturen!
- » Läs på och följ Allemansrätten, se exempelvis info på Länsstyrelsens hemsida.
- » Inspiration för dig som assisterar: Youtube filmen Andy Goldsworthy – Land Art.
- » Sök gärna efter andra exempel på internet.

Syfte, anpassning och variation

- » Syftet är att öva sig att se och samla föremål som är lagligt att plocka för att sedan forma till något nytt. Ett exempel är att göra en Mandala (på Sanskrit betyder mandala ”cirkel”, former och symboler som utstrålar från mitten till utsidan i ett cirkulärt mönster) av cirklar med blommor, blad osv.
- » Prova även att bygga upp något tredimensionellt.
- » Myrstacken är ett bra exempel på fulländad Land Art av material från naturen.

Bildövning 12

Spår

Hjulspår, skoavtryck, fotavtryck.

- » 1. Utomhus- beroende på väder och årstid rör ni er och fotografera era spår i snö, snöslask, regn, lera, sand.
- » 2. Fotografera med ett uppifrån perspektiv.
- » 3. Gör ett bildspel med passande musik.

Material

- » Telefon
- » Kamera

Syfte, anpassning och variation

- » Att se hur våra rörelser och sätt att ta oss fram även bildar mönster.
- » Går det att se rörelseriktning?
- » I naturen kan djurens fotavtryck fotograferas.

Bildövning 13

House Art

Lek och gör konstinstallationer av föremål ni har hemma. Bjud sedan in till vernissage.

- » Skor, går det att göra något kul?
- » Huvudbonader
- » Mandala av skedar
- » Sugrörsskulptur
- » Lakan och kuddar till något skulpturalt kanske till en kropp eller koja att gå in i.

Material

- » Era föremål och er fantasi.

Syfte, anpassning och variation

- » Att få leka och upptäcka att vardagliga föremål för en stund kan få vara ett skapande material.
- » Ge era konstverk ett namn. Fotografera konstnären med sina konstverk. Gör mingelfika och bjud in till vernissage.

Bildövning 14

Street Art

Tag dator till hjälp och googla på ordet street art.

Gå ut tillsammans och se er om. Det kan finnas statyer, skulpturparker, installationer, graffiti-klotter- är det förstörelse eller fint, reklam, anslagstavlor mm.

1. Gå ut tillsammans, se, fotografera. Finns det konstverk? Om det går, ta reda på vem som gjort verket.
2. Gör ett bildspel, visa och berätta för fler.
3. Prata om och välj det ni gillar mest.

Material

- » Stadsmiljöer
- » Telefon
- » Kamera

Syfte, anpassning och variation

- » Att se andras bildarbete och konstnärliga uttryck samt att få prata om konst.
- » Besök museer och utställningar.
- » Kontakta en konstnär och gör ett besök. Vad vill ni fråga konstnären om - förbered ert AKK.

Bildövning 15

Tärningsspel

På internet hittar du exempel som Miro-spelet eller Picasso-spelet. "Roll dice draw a monster" är andra exempel. Det är inspirerande att se alla variationer på spelet och lättare att bestämma vad som passar för er.

Gör er egen version av ett tärningsspel med färg och form. I vänster kolumn beskrivs det som ni kan rita tillsammans. I exemplet till höger står det huvud, ögon osv. Rita olika exempel på huvudform, en form under varje siffra. Fortsätt med övriga ansiktsdetaljer. Dags att spela.

- » 1. Slå ett slag med tärningen, summan visar vilken form ni fick och får rita av på ett annat stort papper.
- » 2. Slå sedan ett slag för ögonform osv.

Gör gärna huvudformen lite större, det är lättare att fortsätta med resten av porträttet då.

Material

	1	2	3	4	5	6
Huvud						
Ögon						
Näsa						
Mun						
Hår						

Syfte, anpassning och variation

- » Att se hur olika former kan kombineras till bilder. Turtagning om det är fler som spelar. Tärningsprickar eller siffror kan ge förståelse för antal.
- » Färgtärning kan vara ett alternativ.
- » Spelet kräver anpassning till deltagaren. Ett sätt att förtydliga och visa vilken form tärningssumman gav är att använda en lös tittruta att lägga över aktuell form/bild. Ni kan behöva anpassa på annat vis, skapa era egna regler, pröva er fram.
- » Det kan vara roligt att vara flera personer med i spelet. Det blir ofta roliga bilder att se på.

Bildövning 16

Trycksvärta

Skrynkla ihop tidningspapper från dagstidningar.

- » 1. Doppa pappersbollar i färg och gör avtryck
- » 2. Gå gärna upp i format, tryck på långt spännpapper, upprepa ert mönster.
- » 3. Titta, vad ser det ut som.

Material

- » Returpapper
- » Kraftigare papper på rulle
- » Flytande täckfärg

Syfte, anpassning och variation

- » Att använda sin "tryckstämpel" av återbruk eller tidningspapper och göra den så greppvänlig som möjligt. Trycka, se, upprepa sitt mönster, förstärka eller ta ut bilder ur bilden.

Bildövning 17

Gör eget tapetklister till collage

Collage av "man tager vad man haver". Upplevelsen av ett slemmigt klister när det fortfarande är ljummet kan vara positivt eller negativt. Smeta ut limmet på ett stort papper med händerna eller pensel och fyll sedan den limmade ytan med det ni vill.

- » 1. Tag 1 dl kallt vatten i en kopp och rör ned 1 ½ msk potatismjöl.
- » 2. Koka upp 3 dl vatten och ½ dl strösocker i en kastrull, rör om nu och då.
- » 3. Tag av kastrullen från spisplattan och håll under omrörning i den kalla vätskan.
- » 4. Ställ tillbaka kastrullen på spisplattan. Låt nu blandningen koka upp en gång till men avbryt så fort du ser den första bubblan.
- » 5. Häll klistret i en burk, låt svalna.

Material

- » Vatten, strösocker, potatismjöl
- » Spis, kastrull, burkar, slickepott
- » 4 dl vatten
- » ½ dl strösocker
- » 1 ½ msk potatismjöl

Fördelaktigt- det är inte ett farligt klister att få på händerna eller i munnen.

Syfte, anpassning och variation

- » Att få uppleva, känna på material och få sprida ut klistret på en så stor yta som möjligt. Exempel på olika material som sedan kan strös och kladdas ut på klistret: pappersprickar från hålsagningsapparaten, plastfyllningsmaterial, konfetti, bitar av silkespapper, växtdelar, fjädrar mm.

Bildövning 18

Häll & dräll

- » 1. Stort papper som minst 4 personer håller i.
- » 2. Häll på lite färg
- » 3. Hjälp åt med att få färger att rinna runt på papperet.
- » 4. Låt papperet ligga på golvet och torka innan ni sätter upp det på väggen att beskådas och fotograferas.

Material

- » Stora papper minst 2 x 2 m.
- » Flytande, rinnande färg.

Syfte, anpassning och variation

- » Att få delta, se och erfara att de personer som är med kan påverka åt vilket håll färgen rinner. Turtagning. Se nya färgblandningar som uppstår när olika färger möts.

Bildövning 19

Transparenta skulpturer/mobiler

Tejp är ett underskattat material vad gäller bildövning!

- » 1. Transparent tejp, vanlig smal och packtejp kan fungera.
- » 2. Plastpåsar, transparenta
- » 3. Knöla ihop en plastpåse, forma, rulla, tejp, lek.
- » 4. Bygg upp skulpturer från arbetsytan eller gör mobiler.

Material

- » Tejp av många olika slag.
- » Kasserad returplast eller returpapper.

Syfte, anpassning och variation

- » Att få känna på och jobba med transparenta och klibbiga material. Hur mycket tejp är det på en rulle? Här får man slösa på materialet, forma, sätta ihop, bygga. Hänga upp dem i taket som mobiler eller jobba vidare med att tejpa fast annat material på tejp-skulpturen. Blir det regnmoln, spöken eller kanske trollsländor?

Bildövning 20

Sakletare & serietecknare

Gör bilder av skräp ni hittar och skriv en serie

Förbered, titta på seriers pratbubblor och välj en variant av pratbubblor som ni gillar. Gör i ordning några egna pratbubblor, minst A4 storlek på varje pratbubbla.

Om vädret tillåter kan ni jobba utomhus. Fantisera, prata, flytta, bestäm er... lägg till text eller bild i era pratbubblor.

- » 1. Gör en berättelse, en serie, av plast eller pappersskräp, använd er av pratbubblorna. Lägg in de bildstödsbilder som ni använder i seriens pratbubblor
- » 2. Fotografera, er serie.

Läs er serie för er själva och för andra!

Material

Gå på skräp- och skrotpromenad.

- » 1. Tag med två plastkassar.
- » 2. Tag plasthandskar på händerna.
- » 3. Se er omkring, på marken kan det finnas skräp.
- » 4. Sorteringsstationer kan det finnas skräp på.
- » 5. Plocka bara med er det som verkar lämpligt!
- » 6. Pappersskräp, lägg på tork
- » 7. Plastskräp kan behöva diskas.
- » 8. Tvätta era händer.

Återvinningsbilder av skräp ni hittar.

Syfte, anpassning och variation

- » Att tillvarata gratismaterial, skapa och få leka fram nya bilder. Sätt ord på vad bilden säger, använd pratbubblor med bild-ord i.

Bildövning 21

Salladsslunga

- » 1. Lägg en papperstallrik i salladsslungan eller klipp till ett lämpligt stort papper.
- » 2. Lägg i lättflytande färg.
- » 3. Stäng igen salladsslungan.
- » 4. ”Snurra”
- » 5. Kolla in... mer färg, mer vatten, osv.

Material

- » Salladsslunga
- » Papperstallrik eller papper
- » Flytande täckfärg

Syfte, anpassning och variation

- » Att få en överraskning av resultatet, hur hastighet/rörelse kastar runt färgen och bildar mönster.
- » Papperstyp och färgens konsistens påverkar i oändlighet.
- » Prova även att förflytta färg med en hårfön och se hur det blir.

Bildövning 22

Rulltryck

- » 1. Snurra några varv med snören runt en brödkavel alternativt en tom toalettrulle.
- » 2. Klä in kavel eller rulle med gladpack, veck och knölar är bara bra
- » 3. Experimentera, dra kavel/rulle över flytande färg och rulla ut ditt rörliga tryck på papper.

Material

- » Brödkavel eller tom pappersrulle
- » Snören
- » Gladpack
- » Papper
- » Färg

Syfte, anpassning och variation

- » Att själv vara en aktiv del av "tryckpressen", rullen.
- » Prova att trycka med en kruskavel som inte ska användas vid bakning.
- » Ett långt skaft med en roller med snören eller plast på för att sedan måla på ett stort papper på väggen.

Bildövning 23

Frottage

Bara fantasin begränsar (mynt, kam, rullstolsdäck)

- » 1. Se er omkring efter ytor med struktur/er.
- » 2. Tag ett papper, lägg det över föremålets yta, dra en krita fram och tillbaka över ytan eller skissa med blyerts.
- » 3. Pröva många olika föremål, ytor, strukturer.
- » 4. Samla ihop alla frottage och klipp, klistra, skapa en bild av alla mönster ni gjort.

Material

- » Papper
- » Vaxkritor
- » Blyertspenna eller ritkol
- » Sax
- » lim

Föremål och saker med struktur.

Syfte, anpassning och variation

- » Att få se och samla mönster från föremål i omgivningen
- » Sträva efter att hitta föremål med yta och struktur som går att känna på med händerna. Det är till hjälp för att sedan kunna lokalisera var de olika mönsterbilderna var hämtade ifrån. Saker hemma, saker på skola eller daglig verksamhet, saker utomhus.

Bildövning 24

Pussmun på porträtt

Förslag på två varianter.

Förslag nr 1:

- » 1. Tag läppstift på munnen och pussa sedan på ett papper, nu har du ett monotypi (med monotypi menas att det bara går att få ett avtryck som exakt ser ut som det du just gjort). Det hindrar inte att du/ni provar att göra flera läppstifts-monotypier.
- » 2. Klipp ut ert munavtryck, placera på ett papper och bygg på, rita/måla ögon, näsa osv.

Förslag nr 2.

- » Klipp ut en idol eller tag ett fint foto av någon kär person, klistra på en pussmun (ditt mun avtryck) där du tycker det passar som bäst.

Material

- » Läppstift (ett läppstift/person)
- » Tunnare papper för monotypi
- » Servett att tvätta av läppstift om hen vill det
- » Papper
- » Lim
- » Veckotidningar

Syfte, anpassning och variation

- » Att uppleva, se avtryck från egna kroppen annat än hand, finger eller fot som är vanligast.
- » Att ett avtryck från mig själv är med i skapandet av en ny bild kan vara till hjälp för engagemang och intresse. Collagebilder med fotografier av sina egna

ögon, öron, näsa eller från veckotidningar, en lek full bildövning. Munnen, pussar slängkyssar är oftast något positivt och kanske vill hen prata om kärlek.

Bildövning 25

Moln av porslinslera

- » 1. Blanda kallt vatten, salt och maizena i en kastrull, rör om.
- » 2. Koka upp under omrörning, det blir en tjock deg, Rör konstant, det fastnar lätt i botten.
- » 3. Ta upp leran, tillsätt lite mer maizena om det behövs
- » 4. Leran går att forma med händerna eller att kavla ut. Lägga leran på ett bakplåtspapper.
- » 5. Rulla ut en rulle, dela i 7, 8 bitar, rulla dessa till bollar.
- » 6. Lägg tre bollar i rad, kavla och tryck ut ett bulligt moln, gör eventuellt hål för upphängning
- » 7. Vill ni spara resultatet en tid, låt leran torka i ugnen på 175 grader med ugnsluckan lite på glänt. Tjocklek avgör torktid, ca 15-20 minuter, prova er fram.

Material

- » 1 kopp salt
- » 1 kopp vatten
- » 1/2 kopp maizena, majsstärkelse
- » Fördel- den salta leran är inte god att äta

Syfte, anpassning och variation

- » Att få känna på och forma i lera. Övningen är lätt att variera. Plattare former torkar fortare, vill man göra tjockare runda former behöver man gröpa ur leran, urholka. Prova er fram med former, avtryck av föremål och torktid. Pepparkaksformar går fint att använda.